

EDINOST

Glasilo slovenskega političnega društva za Primorsko.

»V edincih je moč«.

»EDINOST« izhaja 2 krat na teden vsako sredo in saboto o poludne. Cena za vse leto je 6 gld., za polu leta 3 gld., za četrt leta 1 gld. 50 kr. — Posamezne številke se dobivajo pri opravištvu in v trafikah v Trstu po 5 kr., v Gorici in v Ajdovščini po 6 kr. — *Naročnine, reklamacije in inserate prejema Opravištvo »via Zonta 5«.*

Vsi dopisi se pošiljajo Uredništvu »via Torrente« Nuova tipografija; vsak mora biti frankiran. Rokopisi brez posebne vrednosti se ne vračajo. — *Inserati* (razne vrste naznani in poslanice) se zaračunajo po pogodbi — prav cenó; pri kratkih oglasih z drobnimi črkami se plačuje za vsako besedo 2 kr.

Tržaški mestni zbor pa okolica.

I.

Spomladi leta 1865 so se sešli vsi veljavni možje v poseben zbor, kateremu je predsedoval tadašnji mestni svetovalec in posestnik v Rojanu, gosp. Jožef Primožič. Sklenoli so v tem shodu, da se obrnejo s posebno prošnjo na Nj. veličanstvo, naj Ono zaukaže svoji vladi, da odpravi marsikatero krivico, katere se gode okolici v materijalnem in narodnostnem obziru, ti možje so zahtevali nove šole, posebno gospodarstvo za okolico in primeren zastop v deželni, oziroma mestnem zboru. Rekli so v dotičnej prošnji, da jim ni mogoče več prenašati krivic, katere se gode okolici po mestnem statutu od leta 1850, kateri statut prezira okoličanov najsvetejše pravice in jim daje primeroma s prebivalstvom in davkom, kateri plačuje okolica, premalo poslancev v mestnem, oziroma deželni zboru.

Zaupni možje okolice so šli v svoji prošnji dotle, da so izrekli, da se okolica rajše popolnoma loči od mesta, nego da bi še nadalje trpela take v nebo vpijoče krivice. Možje, ki so to sklepali in podpisali, večinoma so še živi in se dobro spominjajo vseh teh okoliščin. Presvtili cesar sam je sprevidel, da imajo okoličani prav, da se jim krivica godi in da je treba to krivico odstraniti. 31. oktobra 1865 je došla vsled te pritožbe, oziroma prošnje cesarjeva resolucija od 22. avgusta 1865 v roke prosilcev. Ta resolucija se glasi: »Nj. Veličanstvo je blagovolilo izraziti najvišjo svojo voljo v zmyslu, da vlada mora porabiti ves svoj upliv v namen, da se popolnoma jemlje ozir pri bližnji predlogu mestnega statuta na pravične in opravilne želje in zahteve okolice«. A tadašnji mestni župan je naznanil to resolucijo zastopnikoma okolice, gospodoma Ivanu Nabergoj in Josipu Primožič, s tem le dostavkom:

»Pridržejete si oznanjenje te najvišje resolucije mestnemu zboru, kadar bo zboroval kakor deželni zbor, oigovarjam zahtevam visocega namestništva v zmyslu dopisa od 24. septembra t. l. in reskripta visocega c. k. državnega ministerstva od 29. avgusta t. l. s tem, da naznanjam gospodoma Ivanu Nabergoj in Jožefu Primožiču to povoljno rešitev prošnje okoličanov na Nj. veličanstvo. V Trstu 31. oktobra 1865. Porenta, župan.«

Mislilo se je torej tistikrat, da cesarjevo povelje okolico otme mnogih krivic; toda še tisto leto je tržaški deželni zbor odložil obravnavanje te zadeve, akopram je bila dež. vlada predložila omenjenemu zboru postavo, vsled katere bi dobili okoličani po razmeri prebivalstva in plačevanega davka 14 poslancev v deželni, oziroma mestnem zboru.

Drugo leto je zopet našel deželni zbor novih zadržkov, da ni vzel v pretras te postav. Prišla je potem vojna 1866 in z vojno je zaspala vsa ta važna

zadeva. A premisliti je treba, da so v tistoj dobi imeli veliko večino v mestnem zboru konservativci, »federalissimi Triestini«, kateri pa so uže precej po vojni zgubili večino na takozvane liberalce, v istini pa Irudentovce; nastal je »Progresso« in pojavili so se Hermet, Luzzatto in drugi zastopniki židovskega liberalizma, (ki je bil v Trstu še v lepšem cvetju, nego v Beču, kakor smo se tega dovolj prepričali, videči za vsako demonstracijo proti Slovincem in Avstriji skrito roko tržaškega žida), katerega so zdatno podpirali ustavoverci. Kedo se z gnjusom ne spominja Hermetovih surovih in neslanih napadov na Slovence in Avstrijo v letih 1867 do 1874? In kako je temu širokoustnežu tržaški od židov kupljeni mob klical: »Bravo!«?

Ti ljudje so pripravljali Trst na vse to, kar je prišlo grdega in nečujnega na to mesto. Prišli so krvavi dnevi leta 1868, katerih se mora z grozo in studom spominjati vsak Slovan in tudi vsak pravi Avstrijec; Möring je izročil mirne Slovence tržaške kanaliji, katere jih je proganjala po tržaških ulicah. Pa kaj bi to tužno sliko zopet razvijali, saj je še krvava ona rana, katero so nam vsekali z dovoljenjem tadašnjega ministerstva in tadašnje tržaške deželne vlade prav oni ljujje, katerih srd se denes obrača očitno proti Avstriji in vladajočej dinastiji zaradi ostre obsodbe, ki je očiten dokaz, da se je Slovanom v Trstu godila strašanska krivica, katere se zdaj maščuje na dve strani. Da ni bilo pri tako žalostnih razmerah več misliti, da se Slovincem v Trstu vendar enkrat dajo one pravice, katere jim je pripoznal sam cesar, to se umeje samo ob sebi. Večkrat omenjena postava je zaspala in ni bilo mogoče misliti v prejšnjih letih na to, da bi hotela vlada to stvar le od daleč podrezati.

Odkar pa se je v Avstriji stvar vsaj nekoliko na boljše obrnola in začenjajo tudi viši krogi spoznavati, da se je v Trstu močno grešilo, zrastle je tudi pogum zatiranim tržaškim Slovincem in začeli so na vse kriplje tirjati svoje narodne pravice. Posebno odločne terjatve pa so stavili v obnem zboru »Edinosti« 6. januarja t. l. v katerem so sklenoli tudi to le resolucijo do tržaške deželne vlade:

»Gledé tega, da je Nj. veličanstvo uže z resolucijo od 22. avgusta 1865 deželni vladi tržaške vzkazati blagovolilo, da se imajo vrediti pravne razmere mej Trstom in okolico v takem zmyslu, da okolica dobi njej po številu prebivalstva in plačevanja davka primerno število poslancev v deželni oziroma mestnem zboru; gledé tega, da je deželna vlada uže leta 1865 predložila tržaškemu deželnemu zboru načrt postav, po katerem bi okolica z obzirom na vse okoliščine, katere so merodajne pri pravičnej odločitvi števila poslancev, dobila namesto sedanjih 6, — 14 poslancev in slednjič, gledé tega, da je vendar skrajni čas, da čisto slovenska okolica pride v položaj, da more zdatno braniti svoje narodne in

gmotne koristi v mestnem, oziroma deželni zboru: stavi občni zbor društva »Edinost« resolucijo na visoko deželno vlado, naj zahteva od predsedništva deželnega zbora, da postavi omenjeni vladni predlog zaradi pomnoženja poslancev okolice na dnevni red prvega bodočega zasedanja tržaškega deželnega zbora«.

Te je zgodovina te za okolico jako važne zadeve, iz katere je razvidno, da bi morala vlada vsa sredstva porabiti, da se okoličanom pridobi to, kar jim kakor pravično in potrebno priznava sam presvtili cesar.

Dovoljeno pa naj nam bode, da prihodnju to pravico okoličanov tudi meritorično dokažemo.

Politično društvo »Edinost« za Primorsko.

Poročilo obravnave občnega zbora pol. društva »Edinost«, 6. januarja 1883.

(Konec).

Gosp. J. Klun predlaga, da se mestnemu svetu pošlje resolucija, naj bi se pri nastavljanju magistratovih uradnikov oziralo na to, da znajo slovenski. Tajnik Dolinar, predno prečita resolucijo, navede, da se slovenske stranke pri magistratovih uradih pošiljajo od Poncija do Pilata, da se ni mogoče z nobenim uradnikom po slovensko porazumeti, da je to velika krivica in sramota naše narodnosti. Tržaški Slovenci v jednej občini z Italijani živeti. nosijo hudo breme davkov, prezirajo pa jih popolnoma po uradih magistratovih uradniki. nevoljno jih zavračujejo, da morajo laško govoriti itd.

Dolencu se ne dozdeva resolucija dovolj jasna, zaradi česar on konkretno resolucijo tako le:

»Mestni uradi naj obdejavajo z okolico v slovenskem jeziku, vsa naznanila, vabila, vsi pozivi za okolico naj se izdajajo v slovensčini. Da bo to mogoče, naj se pri magistratu nastavljuje le taki uradniki, ki so zmožni obeh deželnih jezikov, in uže nastavljenim uradnikom naj se določi obrok enega leta ali več, da se nauče slovensčine,« in predlaga, da se v tem zmyslu napravi peticija na mestni zbor in ne resolucija, v peticiji naj odbor tudi omeni, da je vlada uže enkrat ukazala, da mora magistrat v okolico pošiljati slovenske dopise in oklice, a da so vsi ukazi zastoni.

Predsednik Nabergoj omenja, da je to pravična terjatve, da je stvar taka, to so zakrivilo tudi tržaški Slovenci sami, ker vlagajo laške prošnje in druge take stvari magistratu, in se silijo laško govoriti, če tudi dobro ne znajo in s tem le dotičnim uradnikom strežejo. Pri glasovanju je bil sprejet soglasno Klunov predlog s popravkom Dolencjevim.

Predsednik Nabergoj odda predsedništvo podpredsedniku Dolencu, ter prosi za besedo. Nabergoj

Podlistek.

O Slovincih na Koroškem.

Zdrami se, moj rodi!
Anton Janežič.

Slovanski narod je vsaj po številu najmogočnejši v Evropi, kajti njega je nad 80 milijonov duš, to je toliko, kolikor vseh Germanov, namreč Nemcev, Skandinavcev in Angležev in nekaj manj, nego vseh Greko-Romanov. Njih meja na levo so Nemci in Italijani, na desno pa nemajo Slovani konca v Evropi, ki jo presegajo, nemajo konca v Aziji, katere tretji del »svojo zemljo« imenujejo, ampak še le ameriški gozdi jih na desno mejajo. Po vsej pravici poje toraj naš ljubimec dr. France Prešeren:

»Največ sveta otrokom sliši Slave!«

Slovanski narod se razdeljuje na več manjših rodov in jeden teh smo tudi mi Slovenci. Sem spadajo slovenski bivalci Primorja, Kranjske, Koroške, Štajerske, kakor tudi 26.000 prebivalcev videmskega okrožja na Italijanskem in 60.000 duš na Ogerskem, v oddelku zalaške, železne in šimeške županije. V obče šteje slovenski živelj blizo 1.500.000 duš in še smo Slovenci, kakor slavni pradedje pred 1000 leti!

Ni nam naloga, da bi o Slovincih sploh pisali — namenili smo se le, da podamo nekatere skromne črtice o Slovincih na Koroškem.

Na Koroškem, v škofiji krške, živi okoli 120.000 Slovencev. Zadnja štetev, leta 1880, nam sicer 102.000 slovenskih prebivalcev zaznamuje — a komu ni

znano, kakemu uzroku se ima to pripisovati? Podane številke o Slovincih so le bolj relativne vrednosti in lahko smo prepričani, da je pravo njih število večje, nego pa nam kaže zadnje ljudsko štenje. Smelo lahko trdimo, da je na Koroškem blizo toliko Slovencev, kakov v grofiji Goriškej in trikrat toliko, kakor v Istri. Koroških Slovencev je dobra tretjina vseh prebivalcev vse Koroške.

Ti Slovenci živé v 5 slovenskih in 6 mešanih dekanijah, s 120 slovenskimi farami in 9 mešanimi župnijami in to v junskej, spodni in zgornorožnej, kanalskej in zilskej dolini ter v okolici celovškej. Vsi ti imenujejo svoj jezik »*jezik slovenia*« in sebe pa »*Slovene*« in nobenej umetnej mahinaciji ni mogoče iztrebiti tega bivalstva.

Veliko več pa je bilo ovega življa časom minulih stoletij, časom srednjega veka, kar nam priča zgodovina, kar nam pričajo starinski spominki, kar nam pričajo slovenska krajevna imena dalječ tja v Nemce na Koroškem in na Tirolskem — a tu žali Bogu velja vzklík turobni vrlaga dr. *Lovro Tomana*:

»Kje so časi, kje so dnovi? —
Čas vrtil se v večnem tiru,
Dan blišči — in dneva ni!«

Ozirom na politično razredbo sta dandenes le dva okraja povsem slovenska in sicer: kapeljski in pliberški; več okrajev na južnem zahodu in po sredi dežele, to je: trbiški polklosterski, št. mohorški, beljaški, rožeški, borovski, celovski, velikovski, doberloveski in št. pavelski imajo namešano narodnost.

Tu se tedaj imenujejo prebivalci »*Slovene*« in mimo tega v pravej ljubezni do rojstne svoje zemlje

»*Korošce*«. Ob enem so vrlodani sinovi slavne *Kariburgske hiše* in čestipolne, mogočne *Austrije*. Zadnje si ne števajo v posebno zaslugo, ker jim je to patriotično čustvo druga narava, pravi vteleseni živelj. V tem smislu v obče kaj lepo govori »*Priester Tagblatt*«, dne 29. marca, leta 1880, kder v uvodnem članku »*Endlich*« blizo pravi: »*Ob sebi je razumno*, da je vsak državljani naše državi udan in veren ud. Raza Trsta velja vsem bivalcem mogočne Avstrije kot posebna pega proti zakonu najprostejše politične zavednosti, če se kdo z svojo udanostjo do države, kot z izvenredno in posebno čednostjo pobahati hoče in to, kakor bi bila ta udanost nekaka apartna čednost, ki je vredna plačila in odlike. Le tu v jugu so nekotji takozvani patriotje, ki vedno pri vsakej priliki povdarjajo, da so »*zvesti Avstriji*«, kar se pa *ob sebi* razumeva ali bi se vsaj razumeti moralo. Nehoté se človek spominja, da imajo taki ljudje še prazne suknje brez odlikovanja, brez križcev«. — To je resnična terditev in dobra misel ter pravilno menenje. Koroški Slovenci pa so z dušo in telesom, brez hrupa, brez šuma, brez bahanja in večnega potrjevanja: *pravi, zvesti državljani*, kojim velja Koseskega izraz:

»Hrast se omaja in hrib,
Zvestoba Slovence na gane!« —

Kar se tiče vere so koroški Slovenci večinom katoliki a tudi protestantov je nekoliko in to posebno po gorah. Zadnji spoštujejo svojo narodnost, živé v najlepšej slogi s katoliki in se večkrat odlikujejo po posebnej čednosti dotičnih svojih poslopij in hiš. Sv. pisma protestanskega duha se močno oklepajo in sveti so jim posebno blagdaní.

poudarja, da bi bolje bilo, da bi se politično društvo »Edinost« za Primorsko, zopet tako vredilo, da bi svoj delokrog zopet omejilo le na Trst in okolico, ker Goričani imajo svojo politično društvo »Sloga«, omeni, da bi društvo bolj delavno bilo, ko bi v svojem področju samo tržaško imelo in bolj uspešno delalo.

Dolinar je proti temu, on navede, da je društvo v Istri imelo lep uspeh, priredilo je tabor v Dolini, postavilo tam spomenik, da pa ni še moglo globokeje v notranjo Istro prodreti, temu je uzrok, da se je tam še premalo rodoljubov našlo, ki bi pomagali sodelovati. On predlaga, naj ostane politično društvo, kakor je sedaj; časi se predrugačijo in ko si istrski rodoljubi osnujejo svoje politično društvo, takrat naj se delokrog »Edinosti« omeji.

Nadlišek je za predlog g. Nabergoja, enako podpira g. Požarja ta predlog.

Podpredsednik Dolenc pojasni, da se denes ne more ta stvar zaključiti, ker se mora to prej v odborovej seji dobro pretresti in z dotično spremembo pred občni zbor stopiti in jo na dnevni red postaviti. Nadalje pravi, da bode treba v Istri sklicati tabor, katerega je društvo še dolžno, društvo »Edinost« naj se skrči še le potem, ko bode imela Istra svoje politično društvo.

Gosp. Nabergoj se tudi strinja s tem, da je stvar treba poprej v odboru pretresti in z dovršeno preuredbo stopiti pred drugi občni zbor, on torej stavi svoj predlog v tem zmislu.

Ta predlog je občni zbor sprejel. Odbor ima toraj nalogo, da do prihodnjega občnega zbora nova pravila in spremembe na dnevni postavi.

Sterletov predlog zaradi iztirjevanja društvenine pri udih po novoimenovanih poverjenikih, odstopi se odboru, da on to stvar uredi, kakor najboljši more in imenuje tudi dotične poverjenike.

Kljun predlaga, naj bi se pravila tako predrugačila, da bi se volil še drug podpredsednik oziroma na to, ker sta predsednik in podpredsednik večkrat po važnih opravilih zadržana. Ta predlog izroči se odboru, ker zadeva spremembo pravil in se more ž njim tako ravnati, kakor s podobnim predlogom g. Nabergoja.

Volitev odbora je izostala na predlog g. Požarja, naj stari odbor ostane še do prihodnjega občnega zbora, katerega naj skliče, kadar bo dovršil svojo nalogo glede spremenjenih pravil.

Jurij Gerdol predlaga, da izreče občni zbor sedanjemu odboru zaupnico za njegov trud in delovanje v minulem letu. Občni zbor je predlog g. Gerdola soglasno z navdušeno pohvalo sprejel.

Gosp. predsednik Nabergoj se zahvali v imenu odbora za to skazano zaupanje rekoč, da hoče odbor vedno za blagostanje naroda in v brambo narodnih pravic delati. Gromoviti »živio« klici so odmevali po dvorani v zahvalo. Ker je bil dnevni red izvršen, zaključil je predsednik občni zbor.

V Trstu, dne 6. januarja 1883.

Ivan Nabergoj,
predsednik.

Ivan Dolinar,
tajnik.

Politični pregled.

Notranje dežele.

Udom gosposke zbornice so se te dni poslala vabila k zborovanju. — Gosposke zbornice ud, grof Osvald Thun, umrl je 6. t. m.

Šolski odsek gosposke zbornice je 9. t. m. posvetovanje končal o šolskem zakonu. Sej se je vdeležil naučni minister in deželni šolski nadzornik Ulrich.

Dunajskega magistrata pravni odsek je izrekel, da z dovolitvijo česke šole na Dunaji ni bil noben zakon prelomljen. To je zausnica dunajskemu mestnemu svetu.

Novi štedilni poštni urad je razposlal svoj razglas v 1.000.000 iztiskih po vseh deželah. V tem razglasu poudarja koristi poštnega štedilnega urada in v lepih besedah priporoča varčnost.

Ogerska vlada je v zbornici poslancev predložila načrt zakona, po katerem se ima napraviti v letu 1885 deželna razstava v Budapeštu ter zahteva za nje podporo 400.000 gid. — Poslanec Istocsy je ministerskega načelnika interpeliral, kaj je vzrok samomora grofa Wimpffna.

V občem so koroški Slovenci srednje postave, sem ter tja tudi, posebno v zilskeji dolini, je najti velikih ljudi. Sploh so močni, krepki in trščati. Glede duševnih zmognosti so od narave zelo nadarjeni, ali razvit jim je bolj um, nego domišljija. Spremljajo jih pa razni domači običaji in narodne šege, ki so se tu in tam v prelepi starej obliki ohranili. V tem zakladu, ki žali Bogu še ni povsem poznan in pred pogubo rešen, velik je del njih najstarejše zgodovine, zrcalo narodovega mišljenja in narodovega duha.

Iz narodove domišljije ni še izginol »škrat«, »Morana« in »Kers«; njim še živé »žalik-žene«, »roje-nice« in »vile«.

Svatovske navade so v različnih dolinah različne; tudi mej letom imajo razne, vsem Slovincem menj ali bolj znane šege, ki pa po večem od leta do leta zmirom bolj ginejo. V poslednjih letih je na Slovenskem sploh navdušenost za te ostanke nekdanjih časov pojemati začela.

Kakor se je po stoletjih marsikaj spremenilo, tako se je tudi spremenila neka koroških Slovencev. V junskeji, rožnej, kanalskeji dolini in v okolici celovške nabajamo le moderno internacionalno kmetiško nošo in le še tu in sam zapazi človek pri kakej svečanej priliki »zlato avbo«, mimo tega, ko se mladenke in moški povsem novodobno nosijo.

(Dalje prihodnjič.)

Vnanje dežele.

Mej Rusijo in Bolgarijo se prijateljske vezi vedno krepje; ne le, da je knez ustanovil posebno poslanstvo v Peterburgu, temu pošilja tudi častnike na Rusko, da se izurijo in izobražijo v ruskeji vojski; knez je dal zakon, da morejo postati v bolgarskeji vojski višji častniki le tisti, ki so najmanj dve leti služili v ruskeji armadi. V prvej prihodnej rusko-turškeji vojni, katere gotovo dolgo ne izostane ter se konča s propadom turškega carstva v Evropi, imela bo bolgarska vojska veliko nalogo.

Ruski nihilisti, ki so tako grozna dela počenjali i katerih ni bilo mogoče ukrotiti, sprli so se mej sabo. Njih večji del se je odpovedal načelu terorizma in hoče doseči svoj namen z bolj človeškimi sredstvi.

Italijanska vlada, kakor se 11. t. m. poroča iz Rima, pripravlja načrt zakona, po katerem se vrsti umor, in naklep umora vladarjev mej navadna hudodelstva.

V Genovi je zadnje nedeljo v cerkev »Jella consolazione«, ki je bila napolnjena s pobožnim ljudstvom, nekdo vrigel bombo, a zgodilo se je čudo, nobeden ni bil poškodovan.

Oberdankovanja v Italiji še ni konec. V dan 8. t. m. so nekateri mladi ljudje lučali kamene v vrata palače Venezia, v katereji stanuje avstrijski poslanec pri papežu. Stražniki so jih zasačili in odvedli na policijo in tu so odgovorili, da so se le šalili. — Tako počenjejane dela italijanskeji vladi sramoto in preglavico. Avstrijska vlada ima pravico in dolžnost, od italijanske zahtevati, da ščuvanju in demonstracijam konec stori. Italijanski poslanec na Dunaji je zagotovil, da njegova vlada, katere je morala doslej obstoječe zakone spoštovati, oprta na kraljevo voljo, smatra za svojo dolžnost, zakone tako premeniti, da bodo ugajali opravičenim mejnarodnim zahtevam. Radovedni smo, kako se ta stvar v parlamentu reši.

Ragosa, Oberdankov tovariš, bode 5. februarja sojen pred porotno sodnijo v Vidmu. Nekdo izmej prič je rekel, da odkrije čudne reči o razmerah ministerstva Depretis-Mancini in Irredenti.

Tudi v Marsilji na Francoskem so italijanski delalci oberdankovali. Nabili so po noči od nedelje na ponedelek na hišo avstrijskega konzula plakate z razžaljivimi besedami in podpisom: »Italijani.« — Francosku policija je plakate potrgala i zdaj preiskuje to stvar.

Iz Albanije dobajajo zopet poročila, da se shajajo vodje albanske lige in posvetujejo o tem, da pošljejo prošnjo našemu cesarju na Dunaj, naj ukaže Albanijo zasesti. Ustanovila se je tam močna stranka, ki je s Turčijo nezadovoljna ter želi združenja z Avstrijo.

Mej španskimi ministri je vstal razpor. Finančni minister je v ministerskem svetu predlagal, naj se prodajo državni gozdi; minister javnih del pa je temu nasprotoval. Vsed tega je vse ministerstvo odstopilo in novo ministerstvo sestavil Sagasta.

Turška vlada zahteva vsled dogodka v Tripolisu, naj italijanska vlada svojega konzula iz Tripolisa pokliče.

Iz Kajiro se poroča, da namestni kralj te dni izda dekret, s katerim bode imenoval mejnarodno komisijo, ki se bo pečala s povračilom škode, katero so trpeli Evropeci v času vstaje. V komisijo bosta imenovana dva uda za Egipt, ki bosta načelnika; po enega uda dobe: Angleško, Francosko, Italijansko, Nemčija, Avstrija, Rusija in severne amerikanske države, a skupaj enega uda pa: Dansko, Holandija, Portugalsko, Špansko in Svedsko.

Dopisi.

Š Krasa, sezanskega okraja 9. januarja.

Dokter smo imeli sami skladvone ceste, bile so v slabem stanu, vedno so gospodje županje sosedom pretili zaradi ceste, sami pa jo imeli v najslabšem stanu, zadnji čas je bil toraj, da je slavni cestni odbor 20% naklada naložil na prvo roko k davkom, da se s tem cesta zdržuje, in to je zaslužek vsem, ki hočejo grušce napraviti. Zdjaj je uže veliko strmin polajšanih i po novem izdelano več ključev, na primer, od kopriške meje proti Dutovljam je uže popolnoma urejena cesta i za to gre čast i hvala gospodu načelniku cestnega odbora, Rajmund Mahorčiču, sezanskemu županu, ker on se vedno trudi za ceste. Upamo, da nam bode še nadalje za vse ceste kolikor mogoče poskrbel; imamo pa tudi dobre zakupnike za dela na cestah, ker so zadovoljni z majhnim dobičkom zdaj v zimskem času. Imamo pa poleg tega tudi mnogo titev po cestah, ki si hrane iščejo, pa vrabci jim hočejo vse pojesti.

Iz Koprja, dne 11. januarja.

Lanskega leta je počel izhajati v Poreči laški list, imenovan »L' Istria«. V svojem programu je obečal, potegovati se za pravice istrskih Italijanov ter varovati jih vsake krivice in to od strani — Slovanov. Ubogi nevednež! Vi trpite toraj krivice, vam se vsiljujejo toraj slovanske šole, slovanski jezik, slovanski uradi! Vi podtikujete tedaj Slovanom to, kar je vam geslo? Bog vam odpusti ta greh, mi vam ga gotovo ne! — Uže predno je počel izhajati ta lahonski list, obsojali so ga mnogi listi popolnoma; uže iz programa se je razvidelo, kaj imamo pričakovati od tega lahonskega zmašila. — In res! Primimo v roko katero koli številko tega lista, v vsakej zapazimo, da iz vsake besedice veje srd in sovraštvo do vsega, kar je slovansko, kar le količkaj na Slovane spominja! — Pa teh mojih vrstic namen ni, popisovati grdo in zlobo tega lista! Prosim pa, da italijanski jezik zmožniši mož pročita uvodne članke pod naslovom: »La lingua del foro istriano« ter nanje krepko odgovori.

V zadnej številki od 6. t. m. je tudi dopis iz Koprja, kar je dalo povod tem mojim vrsticam. Da ni tudi od tega dopisa dobrega pričakovati, to bode vsa-

kemu razvidno. Lahonski dopisnik v lahonskem zmašilu nam gotovo ne bode prijazen.

Omenjeni dopisun pripoveduje o lepej starej navadi koperške godbe, kako ona slelnji dan vsakega leta po ulicah svojim someščanom srečo voši. (Se-ve, da le onim, kateri jej petače meč-jo, ali one imenitne može z vinom ali »šnopson« napajajo. Pis.) Ali glej! Letos se je prigodilo nekaj nenavadnega.

Kakor bode morda komu znano, ustanovili so si trdi slovenski fantje v Pobegi, blizu Kopra, svojo godbo in to še-le pred enim letom. Da se pa v enem letu ne more Bog ve kaj napraviti, to bode vsakemu jasno. Ta vas spada pod županijo Koper. (Le škoda, da je takó, kajti Lahji delajo ž njimi kakor se jim ljubi. Pis.) Nekaj teh fantov pride popoldne zadnjega leta v Koper, sviraje slovanske marše in pesni. O! vi nesrečneži, da ste se predrznoli svirati po glavnih ulicah slov. marše. N. pr. »Banovec« in to še celó pred hišo največega iredenta, da Vas potem zasramujejo! Ali vendar je bilo »žmahtno«. — Poglejmo, kakó piše oni dopisun o tej stvari.

»Stavano così le cose addì 31. dicembre 1882; quando, di fronte alla proibizione intimata ai bandisti cittadini, già dalle prime ore pomeridiane s'incominciò a sentire per la città un concerto di stonature con accompagnamento di gran cassa in fortissimo, per opera di alquanti dilettanti territoriali, i quali — forse senza alcuna malizia — (al vendar, Pis.) i poverini. (če ni le dopisun veči. Pis) — al suono di marcie e canzoni slave (to te je pogrelo, kaj ne? Pis.) e col corteggio degli scolari sloveni del locale i. r. Istituto magistrale, andavano di porta in porta a batter, cassa dinanzi l' abitazione dei più doviziosi cittadini».

Nesramni dopisun! Kde si videl ti slovanske dijake, da bi hodili od vrat do vrat za njimi? Prašam te, kde si slišal, da bi oni ž njimi vred popevali? Prašam te, li si mogel ločiti slov. dijake mej toliko množico, katere je z odprtimi usti radovednosti tekala za godbo. (Godba je pa v tem iredentskem gnezdu prava izvenrednost) Slovanske pesni so te hôle v oči, kaj ne? Se-ve, da bi ti in s taboj vred vsi tvoji tovariši, raje slišal »Marcia di Garibaldi« ali pa »Abasso giallo e nero«, kar se po ulicah mnogo krat sliši. (Tukajšna mestna policija ima takrat ušesa z ilom zamašena, če se slovanski na ulicah le rikne, pa je koj zaven. Le, če bombe pokajo, ne sliši. Pis.) Pri vsakej priliki si gledal, kako bi ogrdil in razglašal slov. dijake. — In koliko krivice ne pretpe slov. dijaki od italijancev? (ali o tem in marsičem o priliki. Pis.) Slov. dijaki te bodejo, kateri leto za letom puščajo svoje tisoče tebi in tvojim someščanom. — Ali, kakor rečeno, natančneje drugič

Slednjič pripoveduje dopisun, da je tukajšnja, za mir skrbeča (sic!), gosposka to godbo prepovedala, (ne-ve, če je bilo res, kajti svirali so pozno v noč. Pis) ter ustavila tako marsikako nesrečo, ki bi radi tega nastala. (Ne-ve, kaj bi imele biti). Prašam, iz kakega uzroka bi jim godbo prepovedali? Ali nemajo tudi oni vrliga (?) župana s Koprčani? Ali ne plačujejo tudi oni v eno in isto blagajno, kakor Koprčani. — Zakaj so poklicali Koprčanje prav to godbo lanskega leta v Koper, da so tim bolj proslavljali na novo postavljenega župana dr. Gambinija. (O čemer bi se dala marsikaka zanimiva črtica napisati. Pis). Za danes naj bode dosti.

Slednjič opozorujem slavno ravnateljstvo c. kr. pripravnice, da zavrne nesramno obrekovanje koperškega dopisuna; in sicer prav v onem listu. Preverjeno naj pa bode, da je oni dopis golo obrekovanje, ter da je pisan iz golega fanatičnega sovraštva do vsega, kar je Slovansko! — Žal, da je temu dopisu uže verjelo! Morda se še oglasim!

Narodovič.

Iz goriške okolice, dne 7. januarja.

Poldrugo uro od Gorice je na daleko in široko raztresena vas imenom Bukovica, broječa blizo 700 duš. Ta vas nema svojega duhovnika, ampak je podružnica precej oddaljenemu vikarijatu Biljenskemu, dasi bi bilo tu duhovnika veliko bolj treba, nego na mnogih krajih goriške okolice, kateri imajo komaj po 300 duš. Nočem navajati uzrokov, zakaj ga nema, nadejaje se, da pride čas, ko škofija tudi za to zapuščeno vas poskrbi, ako bodo tudi ljudje kazali kaj več veselja, da si napravijo novo cerkvico in ustanove za vzdržanje duhovnika potrebno plačo. Čuditi se je pa, da ta ta vas tudi šole nema, sedaj, ko je na Goriškem v vsakem kotiču nastavljen učitelj ali vsaj učiteljica. Pa tudi zaradi tega se ne bi bilo pritožiti, ker lahko bi kdo ugovarjal, da je mogoče v bližnjih vaseh otroke te vsilj všolati. Da, všolati jih je mogoče in tudi prav lahko na »papirju«, toda otroci na razne strani v Renče in na Vogrsko všolani — prej so bili v Bilje — prav težavno dohajajo v te kraje, za časa povodnjaj pa, kakor so bile prav proti koncu prošlega leta, nikakor ne morejo. Okrajni šolski svet v Gorici bi bil skoro dobro storil, da je tudi par čolnov pre-skrbel, enega za prevožnjo otrok obiskajočih šolo v R., drugega pa za one, ki hodijo čez Lijak v V. Pa tudi to ne bi vseh otrok pripravilo v šolo, kajti v de-ževju je blato, po potih in po cesti, katerega še ve-liko s težavo zmagujejo, otroci pa bi v njem kar ob-tičali in to velja posebno, ko se po 4. uri ali še ka-sneje, ko je v zimskem času uže tema, domu vračajo. Gledé števila otrok torej, gledé povodnjaj, ki zapirajo pot do šole, gledé grdih poti, gledé oddaljenosti krajev, kamor so bukovski otroci všolani, gledé nevarnosti, da ne bi se otrokom po grdih potih kaka nesreča pri-petila, morala bi imeti Bukovica uže davno lastno enoazrednico. Gosp. nadzorniku V. v Gorici bi moral ta kraj znan biti; pa ker se on ni potegnol za to, da se tu šola napravi, sklepati je, da mu ni znan. Morda meni on, da v Bukovici stojé hiše samo ob-cesti? Moti se. Naj bi šel po gričih, imenovanih »Bu-kovniki«, prepričal bi se, da je vasica večja, nego on misli; prepričal bi se, da se najmanj tretjina ne da

všolati ne v R., ne na V., ampak da se ta tretjina da všolati edino v Bukovsko šolo. Morda tudi reški centralistični duh nekoliko nasprotuje, da bi se tu šola napravila, ker tam bi menda radi imeli trirazrednico na račun in veliko škodo Bukovice, nadejati se je pa, da se to ne zgodi, ampak da velespoštovani gospod vit. Klodič, podučeni o krajnih razmerah te vasi in o veliki potrebi šole v Bukovici, prošnje občinskih predstojnikov te vasi usliši in jim oskrbi šolo, katera se da brez posebnih stroškov napraviti v središču te vasi, tam namreč, kder je bila prejšnji par leti pošta in je za šolo primerno poslopje zmiraj pripravljeno, da se v najem da.

Šola v Bukovici je tedaj, kakor lahko vsak sodi, iz zgoraj navedenih vzrokov potrebna reč in sicer toliko bolj, ker ta vas tudi dušnega pastirja nima. Ako ta vas še kaj ostane, kakor zdaj brez lastnega duhovna, tako tudi brez svoje šole, postanejo zapuščeni njeni prebivalci iz »Bukovcev« pravi »buschmänner« t. j. divjaki, pa ne po svoje, ampak po krivdi višjih šolskih oblastnih.

Domače in razne vesti.

Popotovanje cesarjeviča Rudolfa v jutrove dežele. Grofa Palfy in Bombelles sta uže v Trstu, da delata priprave za vkrcanje cesarjeviča Rudolfa in visoke njegove soproge; odpeljala se bosta na ladiji »Phantasie« ter prisa 3. februarja v Trst.

Pri dopolnitvi volitvi v III. razredu za mestni zbor je vendar zmagal kandidat zmerne stranka; a teško je šlo, ker od 1447 oddanih glasov je dobil g. Ig. Brüll 721, a kandidat Progressovcev 703 glase, torej je bil razloček le za 18 glasov, vsled česar so to pot nekateri gospodje iz okolici vendar dobro izdali. — Denes je volitev za II. okraj, pa — trijotična stranka je postavila za kandidata g. Joz od Aleks. Basevi. — Kandidat Progressovcev je prav tisti Artelli, ki se je odpovedal poslanstvu in zaradi katerega se je morala ponoviti volitev. Kaj pa ta komedija pomeni? Morda je tudi to oberdankovanje?

V seji tržaškega mestnega sveta dne 10. t. m. je bilo na dnevnem redu poročilo mestne delegacije naredeb, ki se imajo zahtevati vsled odprave svobodne luke. Poročilo naglašja, da se je sestavila mešana komisija iz mestne delegacije in borsne delegacije na predlog mestnega župana in zborničnega načelnika, da pretrese vsa z odpravo svobodne luke združena prasanja in naprosi tista nadomestila i naredbe, ki so potrebne, da se odvrno in pomanjšajo velike nevarnosti, ki mestu preté.

Spomenica se v ničim bistveno ne loči od one, katero je sestavila trgovinska zbornica.

V generalnej debati se nobeden ni oglasil za besedo, v specialnej debati pa se svetovalec Combi ni mogel zdržati, da ne bi naglašal bil zgodovinskih pravic mesta Trsta, mej katere spada tudi svobodna luka ter predlagal, naj se to na primernem mestu v spomenici izreče, da se ne bo mislilo, da se je Trst teh pravic odpovedal. Dr. Consolo in dr. Benco sta ta predlog podpirala, zoper njega pa sta govorila svetovalca Ventura in Dimmer. — Pri glasovanju je ta predlog padel in sprejel se predlog mestne delegacije.

Potem je zbor sprejel dar fontano od g. Bömches-a, katero je sklenol zbor postaviti v javnem vrtu. Za tem je prišla na vrsto močija poslanca gosp. Štefana Nadliška zaradi imenovanja poljskih čuvajev v okolici. Delegacija je predlagala, naj se o tej močiji preide na dnevni red. G. Nadlišek se ustavlja temu predlogu in nasvetuje, naj se nastavi 6 poljskih čuvajev po 6 okoliških krajih. G. Burgstaller je tudi proti predlogu delegacije in predlaga, naj se imenujeta vsaj 2 taka čuvaja, eden za sv. Majdaleno zgornjo, eden za Skedenj. G. Nabergoj ostro biča predlog delegacije in navede, da so povsod po občinah plačani poljski čuvaji, zakaj bi bila v Trstu izjema. Podpira torej predlog g. Burgstallerja, da se stvar zopet vrne delegaciji.

G. Nadlišek pravi, da bi bilo boljše, to zadevo izročiti odseku za kmetijo in trgovino. — Pri glasovanju je obveljal Burgstallerjev predlog.

Zbor je potem še dovolil 300 gld. za nepredvidene stroške, kakor se to godi pri vsakej seji.

Opazili smo, da se je ta pot patrijotična stranka v zboru vendar držala nekoliko pogumnejše, nego je bila dosedaj navada.

Veledestiti rodoljub iz Podgrada, ki noče imenovan biti, zopet je naklonil veliko svoto, 150 goldinarjev, da se pošilja tudi letos »Edinost« občinam ondotnega okraja. Presrečna mu zahvala! Bog ga živi!

Tržaške novosti. Predvčerajšnjem je došel nov škof poreški, mons. Dr. Zorn iz Rima sem v Trst, storil je večeritek v tuk. namestništvu slovesno *prisego*. — Predvčerajšnjem je došel v Trst tudi črnogorski vojvoda Matanović, tukaj dobro znana osoba. — Imenitni dramatik, E. Rossi je zapustil včeraj Trst in odšel v Trbižna Laško. — Predvčerajšnjem in včeraj smo imeli v Trstu sneg in žled, vsled tega je padlo in se pobilo več oseb in ubog 87 letni kmet iz Koprca se je toli močno pobil na glavi, da so ga morali v nezavesti nesti v bolnico. — Necega starega pijanca je prijel predvčerajšnjem pred kavarno Ciozza takozvani »dillirium tremens«; nesrečnež se je zgrudil na tla in padel tako nesrečno, da se je na več krajih močno pobil; odesli so ga v bolnico. — Strašno, kam dovodé pijanjčevanje, posebno pa žganje človekal — 10. t. m. je prišla na svitlo prva številka novega lista »L'Alabarda Triestina«; list je polu šaljiv polu političen. Urednik pravi v prvem listu, da je bil zadosti časa le pomagati pri nekem listu in da je čas, da tudi on »avanzira za urednika«. — To je glavni vzrok poroda Alabarde. — Tudi originalno. Da bi bil znal zato kak podpisani urednik, saj bi se mu bil umaknol. —

Darovi v Trstu za Tirolce, Korošce in Štajerce po povodnji zadete znašajo 24.000 gld. od teh so dobili skoro vse Tirolci in le 1000 gld. Štajerci.

Vojaška stava. Tržaški mestni magistrat naznanja, da je v mestnej hiši v vojaškem odseku do 24. t. m. razgrnen imenik onih mladeničev, ki imajo to leto na vojaško stavo priti in pristavljja, naj ga dotičniki pregledajo, da se pomote popravijo in se lahko pritoži vsak, kdor misli, da se mu je krivica zgodila.

Gospod M. Mandič, dosedaj učitelj na gimnaziji v Zagrebu, priselil se je v Trst, da tukaj, kakor se sliši, prevzame uredništvo »Naše Sloge«, katera po tem takem utegne uže v kratkem postati tednik. — Čestitamo in se radujemo!

Gosp. Raskoviću, spediteru in novoizvoljenemu mestnemu svetovalcu čestitali so tržaški študentje italijanske narodnosti na graškem in dunajskem vseučilišču. In taki ljudje utegnó biti še državni uradniki! Enacega mišljenja uradnikov je tako uže mnogo v Trstu in Istri in godi se jim prav dobro; če pa se kedo poteza le količkaj za slovansko narodnost, takoj ga imajo na muhi.

Hišna preiskava je bila zadnji četrtak pri bratu onega Levija, katerega italijanska vlada ni hotela izročiti Avstriji, policija je zapečatila nekoliko knjig; ob enem je bila preiskava pri gospodičini Ad. K., a brezuspešna.

Raspisan je štipendij za letnih 140 gld. viteza Minerbi, — kateri dobi priden viškošolec, Tržačan, brez razločka narodnosti, ali pa vere. Prosilci se imajo obrniti z dotičnim prošnjami na mestno delegacijo.

Tržaški Sokol bo imel jutri popoldno ob 5. uri svoj redni občni zbor.

Ples. Denes zvečer je ples veteranov v »Fenice« in ples »Unione operaja« v »Politheama«. — Jutre bo vse polno plesov v vseh dvoranah in glediščih. V saboto, denes 8 dni, bode ples v čitalnici tržaškej. — Največje priprave pa delajo Slovenci v Trstu za *veliki ples delalskega podpornega društva*, ki bode 1. februarja v gledišču »Fenice«. — Na čitalniških plesih bode igral orkester polka Albrehta, na plesu delalskega društva, pa vsa godba tega polka. Tudi »Sokol« dela posebne priprave za svoj ples.

Policijsko. V via Rossetti je policija v sredo prišla in v zapor peljala necega fakina, ker je na cesti šiviljo zmerjal in suval. — V ulici Scorceria so v sredo ukradli nekemu finančnemu uradniku iz sobe več obleke in gotovine 20 gld. — V četrtak je nek tat ukradel stensko uro iz sobe c. k. pomorskega urada. — Nek dalmatinski mornar je ukradel svojemu drugu 29 gld. in šel z njimi razsajati v starem mestu. Tam so ga dobili pijanega v ženskem društvu ter ga odpeljali v luknjo, kder se je udal, da je ukradel in vse zalumpal do 7 gld. — Zgodilo se je še par manjših tatvin, vendar pa se stanje v tem obziru letos boljša.

Iz okolice se nam piše: Z radostjo sem čital v denasnjej »Edinosti«, kako možato se potezate za slovensko šolo v mestu. Prav tako bi se morali malo bolj upirati *vedno rastočemu* pitaljančevanju okolice. Začeli so nam to laščino toliko in na take načine usiljevati, da je uže odveč. Sploh tako delajo, da je jasno, da jim ni le za jezik, tembolj za polasčenje. Pri vsem bi še prenašali in po mogočosti odbijali te napade, da bi le izdajci ne imeli mej učiteljsvom! Poslanci okoličanski, pripravite se o stvari in delajte iz *šmarja pri Koprnu* se nam piše prevesela novica, da tam snujejo narodno *čitalnico*, in da se je vpisalo uže 53 udov. Slava rodoljubom, ki so se tega prevažnega podjetja lotili! Vivant sequentes!

Goriške novosti. Vidova grofa Wimpfen-a, ki se je ustrelil v Parizu, kder je bil avstrijski poslanik, kakor pravijo, ker so ga židje spravili v čudne zanjke, pride stanovat se svojima dvema hčerkama v Gorico.

Mestno starešinstvo goriško je sklenolo, da ne bo več plačevalo staršim bandistom mestne godbe dosedaj plačevano mesečnino za poduk mlajših, še neizurjenih bandistov, ampak da s tem, kar je plačevalo starim bandistom, najme podkapeljnika, ali učitelja za poduk gojencev. Ta sklep je mestne bandiste tako razdražil, da so te dni vsi poslali na magistrat uniforme in instrumente, rekoč, naj si mestni svetovalci odslej sami godejo, kakor jim ljubo. Tudi originalen »strikel«

Goriški list »L' Ecco del Litorale« protestuje nekako proti listu »Tribüne«, ker ona stavi Iredentiste in druge Italijane vse v eno bisago. To ravno ne bi bilo prav, a to znamo, da niso konservativni Italijani posebni prijatelji enakopravnosti gledé Slovencev.

Kedo ima št. 53.537 ljubljanskih lozov? To srečko je nekdo kupil uže pred 2 letoma v Trstu; dobila je v decembru 1831 20.000 gld., po katere ni prišel še nobeden.

Božičnica Gospa Izabella Burton grofica Arundell je s podporo še nekaterih drugih milosrdnih gospodov napravila na praznik sv. treh kraljev openskej šolskej mladini veselico. — Najubožnejše je obdarila z obleko in obuvalom, vse pa s kruhom in sadjem. Naprošeni smo, da blagej grofinji, kakor tudi vsem onim dobrotnikom, ki so jej pripomogli, najtoplejše zahvalo izrečemo v imenu obdarovancev in njih roditeljev. — Bog plati!

Nesreče. Zadnje dni so zopet *povodnji* provzročile velikansko škodo, posebno na Ogorskem; Donava je na raznih mestih jezove pretrgala in mnogo zemlje poplavila; najhujeje je bilo v Gjuru; 300 do 400 hiš je bilo pod vodo, ki so se večidel porušile in 10.000 ljudi je brez strehe; pokopališče je voda razorala in pokopana trupla in kosti odnesla. — Blizu Liverpoola sta 7. t. m. trčila parnika »City of Brussels« in »Kirby Hall«, prvi se je potopil ter je utonilo osem mornarjev in dva popotnika Italijana. — Brodolomov je bilo v letu 1882 1790 proti 2050 v letu 1881 po morjih vse zemlje. Samo na angleških bregovih se je 576 brodov ponesrečilo. Ljudi je utonilo zadnje leto vsled brodo-

lomov 4129, v zadnjih petih letih pa 20.763. — V mestu Millivankee v Ameriki je pri požaru neke gostilnice zgorelo 75 osov.

Maščevanje na pravem mestu. Nedavno je kupil ključar Krafft na Dunaji pri nekem judu nove čevlje. Imel jih je le en dan na nogah in uže niso bile več za nabo; zgornje usnje je počilo na več krajih ter se od podplatov skoraj popolnoma odrgalo, podplat je bil preklan i podpetnici, ki ste bili iz papirja, niste se skoraj nič več držale. Krafft je šel k judu in zahteval, naj mu da druge trdne čevlje, ali pa denar povrne, a jud ni hotel o tem nič vedeti in rekel: »Kupljeno je kupljeno, jaz ne dam nič!« Drugi dan je Krafft najel postreška in ta je moral pokazati čevlje vsem prodajalcem, ki stanujejo v istej ulici, kakor jud, ter jim povedati, kde so bili kupljeni in koliko časa so bili v rabi. A jud se je temu smijal, ker je vedel, da prodajalci v tistej ulici njegovo robo tako dobro poznajo, da še nikoli od njega nobeden nič ni kupil. Drugi dan pa se je prikazal potrešek na drugem kraju, na trgu pred karmelitsko cerkvijo; raztrgane čevlje je navezal na drog i pod njimi je bilo zapisano z velikimi črkami: »Taki so danes čevlji, kupljeni včeraj pri (tu je bil pristavljen natančen judov napis). S to zastavo je hodil potrešek po trgu sem ter tja, za njim je šlo sila veliko vriščega ljudstva. To je prišlo tudi judu na ušesa, naglo je priteknel ter prosil postreška, naj čevlje sname, ker prav rad ključarju denar povrne. Ali ključar zdaj ni bil več zadovoljiv, s povračilom, zahteval je tudi povračilo za zgubo časa in za postreška, in jud se je moral udati. — Mi želimo, da se enako zgodi vsacemu goljufu.

Amerikanske basni. Pod tem naslovom je objavil nek ameriški časniki mnogo basen, izmed katerih priobčujemo to le: Po hudem prepiru s hijemo je sklenol volk to sovražnico uničiti ter o tej zadevi prašal leva za svét. »Nastavi jej proglo (past) — rekel je lev — in če jo ujameš, snédi jo.« — Volk je odšel ter nastvil proglo na stezi, po kateri je morala hijena večkrat hoditi, ali mej tem, ko je z veseljem opazoval dobro nastavljeno proglo, spotaknol se je ter sam se ujel v proglo, iz katere se ni mogel oteji. Zdjaj je prišel lev ter vskliknol: »Sveta nebesa, kaj vidim!«. — Volk otožno odgovori: »Zdjaj sem ujet v lastnej progli«. — »Da, in jaz sem prišel sem« — odgovori lev — »da ti pomorem bijeno pojesti; ker se je pa ta stvar tako zasukala, zato bom pomagaj hijeni tebe pojesti.« — »Saj sem proglo nastavil le zato, ker si mi ti svetoval« — izgovarja se volk. — »To je res« — odgovori lev hladnokrvno — »ali jaz sem tvoje nasprotnici dal prav isti svét, in meni je vse enako, ali jém volka ali hijeno«. — Poduk: odvetnik dobi svojo plačo, naj se pravda konča kakor koli.

Po sto letih. Nek časniki v Novem Jorku proročuje človeškemu rodu tako-le bodočnost: V letu 1982 bodo plin, petrolje, olje in enake smrdljive in nevarne stvari uže davno zavržene — to se tako uže samo ob sebi umeje. Tudi ni treba praviti, da bodo takrat ljudje smijali se lokomotivi, ki se bo nahajala le še v starih muzejih, ker elektrika stopi povsod na nje mesto. Električna — to se vé da, bode povsod kuhala i po noči kakor sonce svetila tako, da bodo njive dvakrat več pridelkov donasale, nego zdaj i da bodo kmetje nehali tožiti o slabej letini. (To pa vendar ne more biti res, ako bi kmetje štirikrat več pridelali, vendar bi še tožili). V letu 1982 očistijo učenjaki tudi zrak in vodo tako, da ne bo nobene bolezni več; na vsej zemlji napravijo v vseh letnih časih enako gorkoto, povsod bo 20 stopinj gorkote. Na zemeljnih tečajih bodo ljudje prebivali in se po zraku vozili, ali po električnej železnici, kakor bo kdo hotel. Ta ameriški časniki pa je pri tem proročevanju pozabili najvažnejše reči: ali bodo potem ljudje srečnejši, nego so zdaj, ali ne?

Gospodarske in trgovinske stvari.

Banca commerciale v Trstu je imela dozdej pravico izdajati lastne bankovce. Vlada je njej sicer dovolila koncesijo za daljših 25 let, a vzela jej prej omenjeno pravico, ker je to zahtevala avstrijsko-ogerska banka.

Dober klej za kovine v kamenu. Železne palice in druge kovine vtrjujejo v kamenu na razne načine ki pa vsi veliko ne veljajo; tako n. pr. se žveplo sčasoma združi s železom ter ga ugonobi; tudi mnogo rabljeni mavec ni dober, ker se železo raztega in zdrobi klej, kateri tudi mokrota gonobi. Navadna malta iz začetka ne drži. Rabi se tudi zmes iz železnih opilkov, saj in vinskega kisa, ali kislina, ki je v tej zmesi, prime se železa tako, da zarjavlji in večkrat kamen razžene. Svinec pa je predrag. — Prav dober in trpežen klej se napravi, če se navadna smola raztopi in toliko presejanega prahu iz opek v smoli namaša, da je še tekoča. Ko se je ta zmes v kamen vlila, smejo se vanjo zabiti še majjni, poprej zgréti kosi opeke. Ta smolnata zmes se prav trdno zveže s kamenjem in kovino, mokrota jej ne škoduje, ne razjeda kovin in je prav po ceni.

Dražbe.

V Trstu zemljišča Mateja Ravber iz Opčin, cena 2794 gld., 8. febr., 5. marc. — **V Kanalu** zemljišča Stefana Mukli iz Ukanje, cena 6625 gld., 3. febr., 3. marc., 7. april. — **V Komnu** posestvo Josipa Gruden iz Trnovice, 1. febr. (zadnjikrat) — **V Trstu** posestvo Antona Vapun v Proseku in Kontovelji, skupna cena 478 gld., 30. jan., 2. febr., 3. marc. — **V Gorici** dve hiši in zemljišče Josipa in Filomene Penso, skupna cena 8500 gld., 13. febr., 12. marc. — **V Sežani** posestvo Janeza Jankovič iz Barke, cena 129 gld., 23. jan., 22. febr., 29. marc. — **V Sežani** posestvo Lukeža Margon iz Barke, cena 205 gld., 19. jan., 21. febr., 28. marc. — **V Sežani** posestvo Mihela Kljun iz Vareje, cena 1310 gld., 18. jan., 20. febr., 27. marc. — **V Sežani** posestvo

Franca Bernette iz Rodika, cena 775 gld., 24. jan., 26. febr., 30. marc. V Bujah posestvo Marina Carrara iz Krasice, cena 653 gld., 12. febr., 13. marc. — V Sezani posestvo Andreja Kljun iz Rodika, cena 185 gld., 25. jan., 27. febr., 28. marc.

Listnica uredništva: Gospoda Janko Leban in Ivan Tosti nas prosita, naj spričamo, da ni eden ni drugi ni pisal dopisa iz Sezanskega okraja 3. t. m. To storimo prav radi in smemo gospode, ki se za to stvar zanimajo, zagotoviti, da dopisnika ne uganajo, ker ga v Lokvi niti dobro ne poznajo. — Velik je, ima črno brado, modre oči, velike noge, krepke pesti, na nosu ima piščico, v Lokvi 'ma seničico; zabavlja vedno rad, saj fantič je še mlad.

Listnica upravnštva: Vsem našim prijateljem, kateri so nam privabili lepo število novih naročnikov, lepa hvala! — Vse nove in stare naročnike prosimo, naj nam k malu pošljejo naročnino vsaj za 1/2 leta. V Trstu bo navadni sluga pobiral naročnino v tem mesecu.

Tržno poročilo.

Kava. — Dobra prodaja po nespremenjenih cenah. Prodalo se je 1.500 vreč Rio po gld. 33 do gld. 50, 500 vreč Santos po gld. 47 do gld. 52.—, nekoliko sodov Ceylon plant. po gld. 96 do gld. 124.—; poper velja od gld. 60 do gld. 68.

Sladkor. — Zunaj se cene bolj trdne, pri nas mlahove. — Prodaja se sladkor v vrečah po gld. 29 1/2 do 30 1/2, tukaj v Trstu, z odbitkom 2 1/2.

Sadje. — Pomeranče in fige iskane, drugo sadje zanemarjeno Pomeranče limoni od gld. 3 do gld. 6.—, fige v vencih gld. 18 do gld. 19.—, cvebe navadne gld. 15 do gld. 18.—, Eleme gld. 23 do gld. 28.—, opaša gld. 20 do gld. 21.—, Sultanina gld. 28 do gld. 42.

Olje. — jedilno gld. 36 do gld. 42.—, namizno gld. 54 do gld. 64.

Riž. — italijanski gld. 17 do gld. 22.—, Rangoon gld. 11 1/2 do gld. 13.

Petrolje. — nespremenjen položaj, cena gld. 10 1/2 do 10 1/2.

Domači pridelki. — Fižol mešani gld. 7 1/2 do 8 1/2, rudeči gld. 10 1/2, bobinec gld. 11 1/2, koks gld. 12 1/2. Maslo naravno se lahko proda od gld. 92 do 98.

Žito. — Slaba kupčija. Pšenica gld. 10 do 10 1/2, koruza gld. 7 1/2 do 8.

Špeh in mast. — slaba kupčija. Špeh gld. 73 do 77, mast od gld. 74 do 78.

Les. — v dobrem obrajtu. Deske colarce kranjske in štajerske gld. 63 do 70, uso Afrika gld. 53 do 55, škurete gld. 40 do gld. 42.—; koroške gld. 20 vše.

Seno. — plačuje se po gld. 2,20 do gld. 2 1/2.

Borsno poročilo.

Kurzi skoro nespremenjeni, promet mlahov.

Dunajska borsna

dne 12. januarja

Enotni drž. dolg v bankovih	76 gld. 85 kr.
Enotni drž. dolg v srebru	77 » 40 »
Zlata renta	95 » 75 »
5% avst. renta	94 » 60 »
Delnice narodne banke	836 » — »
Kreditne delnice	232 » 20 »
London 10 lir sterlin	119 » 60 »
Napoleon	9 » 51 »
C. kr. cekini	5 » 64 »
100 državnih mark	58 » 70 »

Volilci II. razreda!

Podpisani zbrani v volilni odbor za dopolnitve volitve v mestni zbor in držeči se načel političnih in gospodarstvenih političnega društva tržaškega, katera načela so Vam uže dobro znana po pravilih in občnih zborih društva, predlaga vam za kandidata v III. volilnem razredu gospoda

Basevi Gius. fu Alessandro,

(vknjižena tvrdka).

Akoproem se novinec v javnem življenju, je vendar v mestu poznan kakor mož, ki ljubi svobodo in svojo domovino ter združuje te svoje lastnosti s spoštovanjem ustavnih običajev, ob enem pa je eden prvih na materialnem polju delajočih trgovcev in torej mej trgovci jako čislana osoba.

Mej drugimi spoštovanimi somesčani, ki sedé v mestnem zboru, bode znal tudi on izvrstno izpolniti svoje mesto z svojo vedo in skušnjo v za naše mesto najvažnejši stroki, baš za katere se ima v prvi vrsti potezati poslanec II. razreda, v katerem so skoro sami trgovci.

Zarad tega se nadeja podpisani odbor, da boste vsi edini volili priporočenca.

Trst, 11. januarja 1883.

Volilni odbor tržaškega političnega društva:

- Andreola Francesco — Antonopulo Costantino — Arturo Giovanni — Basevi Giuseppe fu Aless. — Begna Antonio — Ave. Benigher Nicola — Bordini cav. Giuseppe — Borghi Luigi — Brunner Beniamino — Brunner Dr. Eugenio — Buchler Dr. Julius — Buchreiner cav. Luigi — Burgstaller G. B. — Burgstaller pl. Jožef — Cadore Luigi — Candellari Leopoldo — Ave. Cavazzani Angelo — Clescovich vitez Spiridon — Colognatti Giovanni — Cosolo Giovanni — Kosuta Ferdinand — Cumin Domenico — Defacis Dr. Jožef — De-gano Luigi — Di Demetrio Antonio Costantino — Dimmer cav. Francesco — Eckhardt Gustav — Bisner Giacomo — Goldschmidt cav. Leopoldo — Hofmann Carlo fu Giuseppe — Jelussig Josef — Sigmund — Lampich Matej — Leustig Ivan — Lorenzon Michele — Ave. Lunardelli Clemente — Lutschawig Dr. Carlo Vittorio — Luzzatto Aaffaele fu M. — Maffei Alessandro di Massimiliano — Mighelli Antonio — Miklavčič Josef — Miklaeč Michael — Mingotti Antonio — Morpurgo Barone Emilio — Morpurgo Barone Marco — Padovan Domenico — Pagan Gio. fu Vinc. — Palesse Pietro — Parisi Giuseppe — Pazzi Pietro Augusto — Petracco Francesco — Pinier Dr. Adolf — Pollak Carlo — Pollitzer Augusto — Pollitzer Enrico — Porenta Dr. Carlo — Ralli Barone Paolo — Reinelt com. Carlo — Ress Giuseppe — Ricchetti cav. Eugenio — Righetti Dr. Giovanni — Rittmeyer Baron Carl — Rothermann Daniele — Rupnik Eduard — Sartorio Barone Pietro junior — Stalitz vitez C. M. — Schiavoni Augusto — Schollian Wendelin — Scholz Tommaso — Slaus Jož. Lor. — Stofa Peter — Thaller Jakob — Tommasini cav. Dr. Antonio — Urbancic Matej — Vierthaler prof. Augusto — Ave. Volpi de Antonio — Vörös Giuseppe — Vučetič pl. Ivan — Zennari Giovanni.

Poslano.

»Nesciat sinistra, quid facit dextera« je bilo, je in bo moje načelo pri vsakem mojem delovanju; in tega načela sem se držal tudi, ko sem bil izročil onih v 2. številu t. l. cenjenega Vašega lista omenjenih dvajset forintov tukajšnemu krajnemu šolskemu svetu za potrebe ubozih šolo obiskajočih otrok — ne le brejskih, ampak tudi rifemberskih —; in sem posebno g. šolskemu predsedniku, kakor tudi g. šolskemu voditelju zatrdil, da nemajo tega nikomur praviti, še manje pa javno razglašati. In zato so tiste osebe, ki bi po dolžnosti morale se mi zahvaliti, popolnoma opravičene.

Da mi pa nek nepoklitan odvetnik v 2. številu t. l. cenjenega Vašega lista hvalo peva, si jaz nič kaj v čast ne štejem, ker vem, da mu moja hvala čisto nič mari ni, in le, da je on, če tudi pozno, to priliko porabil, da druga moje sbrate pika in pa posebno se nad mojim blagoslovnim predstojnikom znaša.

Hvala toraj, ki mi jo daje, mi ni v čast, — za svojo dobro delo moral bi jaz zdaj grajo mesto hvale žeti.

V Rifemberru 10. januarja 1883.

Fr. Katol.

Lovro Sebenicher,

posestnik in restavratér tikom kolodvora na Rakoku, odperl je vsestransko spadicijo. Vsa izročena opravila pri prijemu in oddaji blaga na železnicah, izplačevanje vozne itd. preskrbuje hitro, varno in cenovno. V njegovih čistih in suhih magacinih ogiblje se lahko vsak prejemalec visoke ležnine na železnici. Na pismena prašanja odgovarja točno in natanko. (3—1)

Obče znane in izvrstne na tržaške razstavi s srebrno svetinjo odlikovane

voščene sveče

z čistega nepokvarjenega čebelnega voska priporočata 9—6

P. in R. Seemann v Ljubljani.

Mirodilnica

(drogerija)

E. MORPURGO, lekarnik.

Via S. Giovanni št. 4, poleg pivarne

»Aurora«.

Velika zaloga zdravil za konje, prečišče, pse osle, to je Restitutions-Fluid, lečna zrna (pile) čistilna, lečna zrna proti konjskim glistam strup za miši, vse to pripravljeno po Fr. Janezu Kwizda: c. k. dvornem oddajalcu v Korneuburgu, kakor tudi tinktura proti trganju od Kwizde.

Zaloga mirodij, barv in firnežev.

Petrolje dvakrat čiščeno (luč kakor plinova) po 9 soldov liter, vse blago prve vrste.

Govori se tudi slovensko in nemško. 5—5

Prva istrska voščarna

v Rovinju

odlikovana na razstavah v Gradcu v letu 1880 in v Trstu v letu 1882.

Priporočamo vel. čest. gospodom župnikom, ž. cerkvenim društvom in drugim pobožnim zavodom, kakor tudi gosp. trgovcem naše izdelke iz voska od bučel, katerega ponujamo po sledečih cenah:

- I. vrsta. Velikonočne velike sveče (naša posebnost) naslikane na olje, okrašene s zlatom, srebrom in s podobami sv. pokroviteljev . Kilogr. gld. 3.—
- Sveče, duplirje, velike sveče itd. » » 2.—
- II. vrsta » » » » 1.65
- III. vrsta » » » » 1.40
- Slabša vrsta, sicer blago lepo na videz » » 1.20

NB. Te cene se razumejo v Rovinju, blago zanolano; povojilo (embalaža) računl se po ceni kar stane. V zameno se jemlje naravni vosek in voščeni odpadki po dobrih cenah.

12—9

Figli di Antonio Artusi.

Nič več kašlja

(10-3)

Prvi čaj

napravljen po lekarničarju

G. B. Rovis, v Trstu, Corso 47

ozdravi vsak kašelj, še tako trdovraten, kakor to spičujejo mnoga naročila, spričevala in zahvale, ki dohajajo od vseh strani in pa uspehi prvi h tuk. zdravnikov.

Ta čaj je sestavljen iz samih rastlin in čisti kri, ima dober okus in velja en zavoj za 8 dni 60 soldov.

Omenjena lekarna izdeluje tudi pile za prestenje života in proti madroni iz soka neke posebne rastline, katerih uspeh je velik, posebno pri zaprtem truplu, želodčnih boleznih itd. in se lahko uživajo o vsakem času brez obzira na dijeto. Ena škatlja velja 30 soldov.

Plašter in tudi tinktura proti kurjini očesom in debelej koži — cena 3 plaštrov za kurja očesa 20 soldov — Ena steklenica tinkture 40 soldov.

Edina zaloga v Trstu v lekarni Rovis, v Gorici v lekarnah Cristofaletti in Pontani. Ajdovščina: Guegllelmo.

V tej lekarni govori se tudi slovenski.

*) Za spise pod tem naslovom je uredništvo le toliko odgovorno, kolikor mu dotični zakon veleva. Ured.

V najem se daje

gostilna in kavarna v ljubljanski Čitalnici

se steklenim salonom, vrtom, kegljščem, stanovanjem in dr.

od sv. Jurija 1883.

Oglase sprejema odbor do 1. marca t. l. Plačilni pogoji in vse razmere so za gostilnično obrt in kavarno prav ugodni. (3—2)

Melbourne 1881. — I. premija. — Sreberna medalja.

Muzikalne igrave,

katere igrajo 4—200 komadov, z ekspresivo in brez nje, z mandolino, bobnjem, zvonci, kastagnetami, nebeškimi glasovi, harpami i. t. d.

Igralne škatlje,

katere igrajo 2—16 komadov; dalje popotne škrinjice, držala smodk, švajcarske hišice, album-i fotografiji, pisavno orodje, škatlje za rokavice, težala za pisma, posode za cvetlice, etuis za smodke, tobačnice, mizice, steklenice, krožniki za pivo, denarnice, stoli i. t. d., vse z muziko. Vedno najnovejše in naj izvrstniše priporoča

J. H. Heller, Bern (Schweiz).

Samo, če se naravnost pri njemu kupi, daje poročstvo pristnosti. Ilustrirani ceniki se dobé franko. (4—3)

100 najlepših muzikalnih igrav v vrednosti 20 000 frankov se bo med kupce od novembra do 30. aprila 1883. za premijo razdelilo.

Nagla in gotova pomoč za želodčne bolezni i njih nastopke.

Ohranitev zdravja

je odvisna zgoli od ohranitve in pospeševanja dobrega prebavljanja, ker ta je glavni pogoj zdravlja in telesnega in dušnega dobrega čutenja. Najbolj potrjeno DOMAGE ZDRAVILU, prebavljanje vrediti, doseči primerno mešanje krvi, odpraviti pokvarjeno i nezdrave krvne dele, to je uže več let sploh znani in priljubljeni

dr. Rosa življenski balzam.

Napravljen iz najboljših, zdravilno najkrepkejših zdravilskih zelišč, potrjen je posebno kakor gotova pomoč pri vseh slabostih prebavljanja, posebno pri preedanju, po kislem dišečim riganju, napanjanju, bluvanju, pri bolečinah v telesu in želodcu, želodčnem krču, prenasajanju želodca z jedmi, zasliženju, krvnem navalu, hemeroidah, ženskih boleznih, boleznih v črevih, hipohondriji in melanholiji (valod slabega prebavljanja); on oživlja vso delatnost prebavljanja, dela zdravo in čisto kri in bolno telo dobiva zopet poprejšno moč in zdravje. Vseled te izvrstne moči je postal gotovo in potrjeno ljudske domače zdravilo ter se sploh razširil.

I steklenica 50 kr., dvojna steklenica 1 gld.

Na tisoče pohvalnih pisem lahko vsak pregleda. Pošilja se na frankirana pisma proti povzetju zneska na vse strani.

Gospod B. Fragner v Pragi!

Hvaležnosti navdan spoznam za svojo najsvetejšo dolžnost, Vam naznaniti, da se je dr. Rosa-ov življenski balzam, katerega ste mi poslali pri mojem sedem letnej bolezni na čutilcah in slabem prebavljanju prav posebno dobro obnesel, tako da sem uže popolnoma zdrav. — Uže celo leto nisem mogel opraviti svojega poklica opravljati, 6 mesecev bil sem v dunajski bolnišnici, — pa vse ni nič pomagalo, — samo to šez vse dobro zdravilo me je rešilo mojsa hudega in nestrpljivega trpenja. Zato raj sprejmite mojo najrokoje zahvalo in prosim mi še 2 steklenici dr. Rosa-ovega zdravilnega balzama poslati.

St. Egid am Neuwald (v nižé Avstr.)

Cajetan Strohmayr l. r.

Prespoštovani Gospod!

S hvalešnim priznavanjem Vam naznanjam, da mi je Val dr. Rosa življenski balzam v mojej 8 mesecev trajajočej bolezni, to je klanje v levih prah, ki je bilo združenju s bučim napanjanjem in želodčnim krčem, popolnoma pomagal.

Od tistega časa, kar rabim to zdravilo, popolnoma sem zdrav in se dobro čutim, kar pri vsi zdravilnej pomoči nisem mogel doseči. Sprejmite tedaj, blagorodni Gospod, mojo rčno zahvalo, in priporočam to zdravilo vsem onim, ki imajo enake bolezni.

Trnčny Onjezd.

Josip Tyrl, sodar.

Svarjenje!

Da se izogne neljubim napajam, zavo prošim vas p. n. gg. naročnike, naj povsodi izrečno dr. Rosov življenski-balzam iz lekarni B. Fragner-ja v Pragi zahtevajo, kajti opazil sem, da so naročniki na več krajih dobili neuspešno zmes, ako so zahtevali samo življenski balzam, in ne izrečno dr. Rosovega življenskega balzama.

Pravi dr. Rosov življenski balzam

dobi se samo v glavnej zalogi izdelovalca B. Fragner-ja, lekarna 14 Er-nemu ulici v Pragi. Eke dr. Spornburga Nr. 205—3.

V Trstu: P. Frendl, G. Foraboschi, Jak. Serravallo in Ed. von Leitensburg, lekarničarji.

V Gorici: G. Cristofaletti, lekarničar; G. R. Pantoni, lekarničar; V Ogelji: Damaso d'Elia.

V Zagrebu: Sigm. Mülbacher, lekarničar.

Vse lekarni in večje trgovine z materialnim blagom v Avstro-Ogrskej imajo zalogo tega življenskega balzama.

Tam se tudi dobi:

Pražko domače mazilo

zoper bule, rane in vnetje vsake vrste.

Ako se ženam prsa vnajejo, ali strdijo, pri balah vsake vrste, pri tarih, gnojnih tokih, pri črvi v prstu in pri noktanji, pri zlozab, oteklinah, pri izmačnitih, pri morskii (mrtni) kosti zoper revmatično oteklino in putiko, zoper kromično vnetje v kolenih, rokah, v ledji še si kdo nogo spahne, zoper kurja očesa in potna noga, pri raskopanih rokah, zoper lišaje, zoper oteklino po pikih mrtnos, zoper tekoče rane, odprta noga, zoper raka in vneto kožo ni boljšega zdravila, ko to mazilo.

Zaprta bule in oteklino se hitro ozdravijo; ker pa ven teče, potegne mazilo v kratkem vse gnojico na-še, in rano ozdravi. — To mazilo je zato tako dobro, ker hitro pomaga in ker so po njem rana prej ne zaceli doktor ni vse beina gnojico ven potegnena. Tudi zabrani rasti divjeja mesa in obvaruje pred snetom (črnim prisadom); tudi bolečino to hladilno mazilo pospeši. — Odprte in tekoče rane se morajo z mlačno vodo umiti potem se le se mazilo nanje prilepi. 15—13

Skatljice se dobode po 25 in 35 kr.

Balzam za uho.

Skušeno in po inporih poskuših kot najnanesljivejšo sredstvo zna-no, odstrani naglušnost in po njem se dobi tudi popolno uže zgubljeni sluh. I sklenica 1 gld. a. v.